

Hänvisning

Begäran om utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 17 och 26 § i alkohollagen (VN/23782/2023)

Social- och hälsovårdsministeriet

PB 33

FI-00023 STATSRÅDET

registratorskontoret.shm@gov.fi

Kontaktperson

Fredrik Rönnlund, telefon +358 (0)18 25000 (växeln)

fredrik.ronnlund@regeringen.ax

Ärende

Utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 17 och 26 § i alkohollagen

Landskapsregeringen beslutar att lämna följande utlåtande till social- och hälsovårdsministeriet om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 17 och 26 § i alkohollagen:

Landskapsregeringen konstaterar att det i det svenska sammandraget av utkastet ingått förslag på lagtexter och en ytterst kortfattad sammanfattning av de huvudsakliga förslagen och några av dess konsekvenser. Ämbetsspråket vid landskapsregeringen är svenska, enligt 36 § självstyrelselagen (ÅFS 1991:71) för Åland. Avsaknaden av propositionen i sin helhet på svenska medför att landskapsregeringen inte kan bilda sig en heltäckande uppfattning om grunderna för förslaget och ge alla för Åland eventuella relevanta synpunkter. Sammantaget anser landskapsregeringen att de skyldigheter som följer av 38 § i självstyrelselagen om skriftväxlingsspråk inte uppfylls till alla delar.

Enligt 18 § 13. punkten i självstyrelselagen är tillstånd till utskänkning av alkoholdrycker landskapets lagstiftningsbehörighet. Enligt 29 § 4. punkten i självstyrelselagen utgör annan än i 18 § 13 punkten nämnd alkohollagstiftning, rikets lagstiftningsbehörighet. Enligt 27 § 36. punkten är skatter och avgifter, med de undantag som nämns i 18 § 5 punkten, rikets behörighet. På Åland tillämpas således rikets lagstiftning vad gäller exempelvis detaljhandel med och punktskatter på alkoholdrycker. Följaktligen saknar landskapsregeringen möjligheten att bedriva en sammanhållen och effektiv alkoholpolitik.

Förslaget förefaller stå i motsatsförhållande till det övergripande syftet med alkohollagen (FFS 1102/2017), om vilket stadgats i 1 §, det vill säga att minska konsumtionen av alkoholhaltiga ämnen och förebygga negativa effekter för brukare, övriga personer samt för samhället i stort. Landskapsregeringens bedömning är att om förslaget genomförs

kommer tillgången på alkohol högst troligen, och därmed också alkoholkonsumtionen på Åland, att vara större jämfört med nivån utan den föreslagna ändringen.

I sammandraget till proposition framhålls främjande av marknadens funktion och av konkurrens som skäl till ifrågavarande förslag. Landskapsregeringen konstaterar, på basen av inhämtade synpunkter, att näringslivet på Åland bedömer förslaget som positivt. Förslaget skulle möjliggöra för företag att erbjuda ett större utbud av alkoholdrycker i detaljhandeln och till denna del förbättra servicen inom landskapet jämfört med idag. Tillverkare av jästa alkoholdrycker skulle få tillgång till fler distributionskanaler för berörda drycker.

Landskapsregeringen har av förståeliga skäl inte haft möjlighet att utföra en samhällsekonomisk utredning, och saknar även i sammandraget av propositionen en sådan för hela landet, liksom överhuvudtaget omnämmanden av samhällsekonomisk forskning¹ om alkoholpolitik. Landskapsregeringen konstaterar vidare att inga nya regleringar eller andra initiativ föreslås för att motverka de negativa folkhälsoeffekter som det i sammandraget till propositionen bedöms att avregleringarna skulle få. Ej heller redogörs det för om det är juridiskt möjligt, med beaktande av inte minst EU-rätten, att återgå till tidigare regleringar av detaljhandeln ifall det i framtiden bedöms påkallat.

Landskapsregeringen saknar en samlad bedömning av långsiktiga juridiska, samhällsekonomiska och folkhälsomässiga konsekvenser av *alla* de alkoholpolitiska reformer som Finlands regering aviserat att ska utföras eller utredas under denna regeringsperiod.

Minister

Annette Holmberg-Jansson

Specialsakkunnig

Fredrik Rönnlund

¹ Exempel på källor:

- Ramboll Management Consulting (2019), Alkoholens samhällsekonomiska konsekvenser: en beskrivande samhällsekonomisk studie.
- Stockwell, Tim m.fl (2019) Finnish alcohol policy at the crossroads: The health, safety and economic consequences of alternative systems to manage the retail sale of alcohol.
- Babor, Thomas F. m.fl. (2022) Alcohol: No Ordinary Commodity. Third edition.
